

Sygn. akt I C 2785/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 maja 2014 roku

Sąd Rejonowy dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie I Wydział Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Karol Smaga

Protokolant: Paweł Zdanowicz

po rozpoznaniu w dniu 16 maja 2014 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w W.

przeciwko S. D.

o zapłatę

utrzymuje w całości w mocy wobec S. D. nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym wydany przez Sąd Rejonowy – dla (...) w W. w dniu 21 czerwca 2013 roku sprawie I Nc 4560/13.

Sygn. akt I C 2785/13

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 10 czerwca 2013 roku (data nadania w placówce pocztowej) (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. (dalej: (...) Spółka Akcyjna V. (...)) wniósł o zasądzenie na jego rzecz solidarnie od Przedsiębiorstwa Budowlanego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. (dalej: Przedsiębiorstwo Budowlane (...) sp. z o.o.), S. D. i E. D. kwoty 19.467,00 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 30 kwietnia 2013 roku oraz z kosztami procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu swojego stanowiska strona powodowa wskazała, że w dniu 18 kwietnia 2013 roku wypełniła zgodnie z deklaracją wekslową weksel złożony przez Przedsiębiorstwo Budowlane (...) sp. z o.o. i poręczony przez S. D. oraz E. D.. Pomimo wezwania ww. do wykupu przedmiotowego weksla, nie dokonali oni żadnych wpłat ani na rachunek powoda ani bezpośrednio w wyznaczonym ku temu miejscu zapłaty (vide pozew, k. 1 – 2).

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 21 czerwca 2013 roku Sąd Rejonowy dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie nakazał pozwanym, aby zapłacili solidarnie powodowi kwotę 19.467,00 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 30 kwietnia 2013 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 244 złotych tytułem kosztów procesu w terminie dwutygodniowym od dnia doręczenia przedmiotowego nakazu albo wnieśli w tymże terminie zarzuty (vide nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 21 czerwca 2013 roku, sygn. akt I Nc 4560/13, k. 22).

Powyzszy nakaz zapłaty uprawomocnił się w stosunku do pozwanych Przedsiębiorstwa Budowlanego (...) sp. z o.o. i E. D..

W zarzutach od nakazu zapłaty pozwany S. D. wniósł o uchylenie nakazu zapłaty w całości co do jego osoby i oddalenie powództwa.

W uzasadnieniu zarzutów pozwany zakwestionował legitymację powoda do wystąpienia z przedmiotowym roszczeniem. Nadto podniósł, iż dołączony do pozwu weksel został wypełniony niezgodnie z deklaracją wekslową. Pozwany zakwestionował również wystąpienie okoliczności uprawniających powoda do wypełnienia weksla, jak też wskazał, że został on wypełniony nieczytelnie, poddając tym samym w wątpliwość datę jego wystawienia. S. D. podkreślił nadto, iż nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek wady czy usterki albowiem za takowe uznać nie można zawilgocenia ścian w budynku OSP w P. (vide zarzuty od nakazu zapłaty, k. 27 – 32).

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 30 maja 2012 roku (...) Spółka Akcyjna V. (...) zawarło z Przedsiębiorstwem Budowlanym (...) sp. z o.o. umowę nr (...) o udzielenie ubezpieczeniowej gwarancji usunięcia wad i usterek (umowa nr (...) o udzielenie ubezpieczeniowej gwarancji usunięcia wad i usterek z dnia 30 maja 2012 roku, k. 112 – 113; ubezpieczeniowa gwarancja usunięcia wad i usterek, k. 114).

W myśl § 4 ust. 1 przedmiotowej umowy w przypadku dokonania przez (...) Spółkę Akcyjną V. (...) zapłaty na rzecz beneficjenta gwarancji, Przedsiębiorstwo Budowlane (...) sp. z o.o. miało zwrócić (...) Spółce Akcyjnej V. (...) kwotę wypłaconą przez nie na podstawie gwarancji w terminie do 7 dni od otrzymania od (...) Spółki Akcyjnej V. (...) wezwania do zapłaty. W razie opóźnienia z zapłatą Przedsiębiorstwo Budowlane (...) sp. z o.o. zobowiązało się do zapłaty na rzecz (...) Spółki Akcyjnej V. (...) nadto odsetek ustawowych (§ 4 ust. 1 umowy o udzielenie ubezpieczeniowej gwarancji usunięcia wad i usterek nr (...) z dnia 30 maja 2012 roku, k. 112).

Jako zabezpieczenie roszczeń wynikających z przedmiotowej umowy do dyspozycji (...) Spółki Akcyjnej V. (...) został złożony weksel własny in blanco o numerze ewidencyjnym (...) z klauzulą „bez protestu”, opatrzony podpisami członków zarządu Przedsiębiorstwa Budowlanego (...) sp. z o.o. i poręczony przez S. D. oraz E. D. (weksel, k. 3).

Do weksla dołączona została deklaracja wekslowa, w świetle której (...) Spółka Akcyjna V. (...) został upoważniony do wypełnienia w każdym czasie na sumę odpowiadającą zadłużeniu Przedsiębiorstwa Budowlanego (...) sp. z o.o., wynikającemu z tytułu umowy o udzielenie ubezpieczeniowej gwarancji usunięcia wad i usterek według własnego uznania łącznie z odsetkami, prowizją i kosztami, opatrując go miejscem i datą płatności według swojego uznania, zawiadamiając przy tym Przedsiębiorstwo Budowlane (...) sp. z o.o. listem poleconym (deklaracja wekslowa, k. 4).

W dniu 25 stycznia 2013 roku Wójt Gminy G. zwrócił się do (...) Spółki Akcyjnej V. (...) z żądaniem zapłaty kwoty stanowiącej koszty usunięcia wad i usterek ujawnionych w okresie ważności gwarancji na zadaniu: „Przebudowa i rozbudowa budynku OSP P. w P.”, wykonywanego przez Przedsiębiorstwo Budowlane (...) sp. z o.o. (pismo Wójta Gminy G. z dnia 7 grudnia 2012 roku, k. 115 – 116; zaświadczenie, k. 117; wyciąg z protokołu nr (...), k. 118; oświadczenie, k. 119; pismo Wójta Gminy G. z dnia 15 listopada 2012 roku, k. 120; potwierdzenie odbioru, k. 121; wycena szacunkowa, k. 122 – 126; pismo Wójta Gminy G. z dnia 14 listopada 2012 roku, k. 127 – 128; potwierdzenie nadania, k. 129; protokoły, k. 130 i 135; pismo Wójta Gminy G. z dnia 31 października 2012 roku, k. 131 – 133; potwierdzenie odbioru, k. 134; pismo (...) z dnia 15 października 2012 roku, k. 136; pismo Wójta Gminy G., k. 137 – 138; potwierdzenie odbioru, k. 139; pismo Wójta Gminy G. z dnia 1 października 2012 roku, k. 140 – 141; potwierdzenie odbioru, k. 142; pismo Wójta Gminy G., k. 143 – 144; potwierdzenie odbioru, k. 145; pismo Wójta Gminy G. z dnia 21 września 2012 roku, k. 146 – 147; potwierdzenie odbioru, k. 148; pismo Wójta Gminy G. z dnia 29 sierpnia 2012 roku, k. 149; potwierdzenie odbioru, k. 150; pismo Wójta Gminy G. z dnia 14 sierpnia 2012 roku, k. 151; potwierdzenie odbioru robót, k. 152).

W wyniku pozytywnego rozpoznania wniosku Gminy G., (...) Spółka Akcyjna V. (...) uregulowało zobowiązania z tytułu Ubezpieczeniowej gwarancji usunięcia wad i usterek nr (...) z dnia 30 maja 2012 roku i w dniu 6 lutego 2013 roku wypłaciło na rzecz beneficjenta gwarancji – Gminy G. – kwotę 19.467,00 złotych (potwierdzenie wykonania operacji, k. 153).

Pismem z dnia 25 lutego 2013 roku (...) Spółka Akcyjna V. (...) wezwało Przedsiębiorstwo Budowlane (...) sp. z o.o. do zapłaty wynikającej z gwarancji kwoty 19.467,00 złotych w terminie 7 dni (wezwanie do zapłaty, k. 154).

Przedsiębiorstwo Budowlane (...) sp. z o.o. nie uregulowało wynikającej z przedmiotowego wezwania do zapłaty należności (bezsporne).

(...) Spółka Akcyjna V. (...) w dniu 18 kwietnia 2013 roku wypełnił weksel in blanco wystawiony przez Przedsiębiorstwo Budowlane (...) sp. z o.o. i poręczony przez E. D. oraz S. D. na kwotę 19.467,00 złotych, opatrując go datą płatności 29 kwietnia 2013 roku i wskazując jako miejsce jego płatności siedzibę spółki w W. przy ul. (...) (weksel, k. 3; zawiadomienie o wypełnieniu weksla niezupełnego i wezwanie do zapłaty, k. 5 – 7).

Pismami z dnia 18 kwietnia 2013 roku (...) Spółka Akcyjna V. (...) zawiadomił Przedsiębiorstwo Budowlane (...) sp. z o.o., E. D. i S. D. o wypełnieniu złożonego przez nich weksla i wezwał do jego wykupu poprzez zapłatę w dniu 29 kwietnia 2013 roku kwoty 19.467,00 złotych (zawiadomienia o wypełnieniu weksla niezupełnego i wezwanie do zapłaty, k. 5 – 7; dowód nadania, k. 8).

Stan faktyczny został ustalony na podstawie wskazanych wyżej dowodów.

Za wiarygodne uznano dokumenty znajdujące się w aktach sprawy, albowiem zostały one sporządzone przez kompetentne osoby w ramach wykonywanych przez nie czynności, a strony w toku przewodu sądowego nie kwestionowały ich prawdziwości; również sąd dokonując ich kontroli od strony formalnej i zawartości merytorycznej nie dopatrywał się uchybień ani śladów wskazujących na ich fałszowanie przez podrabianie lub przerabianie.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Zarzuty pozwanego S. D. nie zasługują na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy wskazać, iż powód posiada legitymację czynną do występowania w niniejszym procesie. Wbrew twierdzeniom strony pozwanej osoby, które w imieniu (...) Spółki Akcyjnej V. (...) wystąpiły z przedmiotowym powództwem, były osobami umocowanymi do reprezentowania powodowej spółki w świetle treści odpisu aktualnego z Krajowego Rejestru Sądowego (k. 10 – 20).

Przechodząc do właściwych rozważań merytorycznych w pierwszej kolejności wskazać należy, iż polskie prawo wekslowe (ustawa Prawo wekslowe z dnia 28 kwietnia 1938 r., Dz. U. Nr 37, poz. 282; dalej: Prawo wekslowe) oparte zostało na niemieckiej koncepcji zobowiązania wekslowego, w myśl której weksel jest zobowiązaniem formalnym, abstrakcyjnym, oderwanym od swojej przyczyny gospodarczej. Obowiązuje w związku z tym zasada podpisu oznaczająca, że samo podpisanie dokumentu, spełniającego ustawowe wymagania co do formy, zobowiązuje wystawcę i innych dłużników wekslowych. Tak zwany wewnętrzny stosunek nie ma istotnego znaczenia dla powstania zobowiązania wekslowego.

Odstępstwa od tej koncepcji można upatrywać w art. 10 Prawa wekslowego, regulującym weksel in blanco skoro w tym przepisie mowa jest o „porozumieniu” co do uzupełnienia weksla.

W rozpoznawanej sprawie kwestię bezsporną i punkt wyjściowy rozważań stanowił fakt, iż w celu zabezpieczenia roszczeń (...) Spółki Akcyjnej V. (...) z zawartej w dniu 30 maja 2012 roku umowy nr (...) o udzielenie ubezpieczeniowej gwarancji usunięcia wad i usterek pozwany Przedsiębiorstwo Budowlane (...) sp. z o.o. wystawił weksel in blanco, który został następnie poręczony przez S. D. i E. D.. Zarówno wystawca weksla, jak i poręczyciele podpisali także deklarację wekslową z dnia 30 maja 2012 roku, mocą której upoważnili (...) Spółkę Akcyjną V. (...) do wypełnienia weksla na sumę odpowiadającą ich zadłużeniu łącznie z odsetkami, prowizją i kosztami oraz opatrzenia datą i miejscem płatności weksla według własnego uznania. Podstawę wypełnienia weksla, w związku z którym zapadł nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, stanowiła zatem wskazana powyżej deklaracja wekslowa (vide deklaracja wekslowa, k. 4).

Gwarancyjny charakter wystawionego weksla wynika z § 5 ust. 1 łączącej strony umowy nr (...) o udzielenie ubezpieczeniowej gwarancji usunięcia wad i usterek. To właśnie przedmiotowa umowa, której fakt zawarcia nie był przez żadną ze stron kwestionowany, stanowiła podstawę prawną, czyli causę zaciągniętego zobowiązania wekslowego.

Co do zasady posiadacz weksla może wytoczyć na jego podstawie powództwo przeciwko wszystkim dłużnikom wekslowym, także poręczycielowi, chociażby nie zawarł z nimi żadnej umowy (vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 30 stycznia 1997 r., sygn. akt I ACr 1/97). W tak rygorystycznej formie przejawia się bowiem istota zobowiązania wekslowego, obwarowana zasadą surowości materialnej i formalnej zobowiązania wekslowego.

Mając na względzie wskazaną w pozwie podstawę prawną roszczenia – zobowiązanie z weksla własnego in blanco, a nadto okoliczności powołane przez S. D., w pierwszej kolejności należy zająć stanowisko w przedmiocie zarzutów pozwanego dotyczących wypełnienia dołączonego do pozwu weksla niezgodnie z deklaracją wekslową.

Podnosząc ów zarzut pozwany poręczyciel stanowisko swe uzasadnił faktem, iż wystawca weksla – (...) Spółka Akcyjna V. (...), według jego wiedzy nie posiadał wobec niego zaległości we wskazanej kwocie 19.467,00 złotych, tym bardziej, że w treści pozwu nie powołał on żadnych okoliczności, które mogłyby zaktualizować uprawnienie powoda do wypełnienia przedmiotowego weksla.

Dla zachowania czystości formy prowadzonych rozważań podnieść należy, iż odpowiedzialność wystawcy weksla in blanco powstaje przez samo podpisanie i wręczenie dokumentu remitentowi. Odpowiedzialność wystawcy weksla in blanco wiąże się zatem z wydaniem weksla niezpełnionego z podpisem. Weksel in blanco nie musi być wypełniony w chwili złożenia na nim podpisu, a jeżeli zostanie wydany, zachodzi domniemanie udzielenia upoważnienia dla nabywcy weksla do uzupełnienia weksla tj. ukształtowania jego treści. Zobowiązanie z weksla in blanco powstanie zatem w zakresie określonym treścią weksla, jaka mu zostanie nadana wskutek uzupełnienia. Co do zasady niezgodność uzupełnienia weksla in blanco z porozumieniem (deklaracją wekslową) nie wpływa jednak na istnienie zobowiązania wekslowego. Wydając weksel in blanco wystawca przyjmuje ryzyko niezgodnego z porozumieniem jego wypełnienia. Przesłanką zatem ukształtowania wierzytelności jest jedynie uzupełnienie weksla w taki sposób, aby odpowiadał wymaganiom art. 101 Prawa wekslowego, nie zaś jego uzupełnienie zgodnie z porozumieniem wekslowym (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2004 r., sygn. akt II CK 170/04). Dopuszczalność podnoszenia takiego rodzaju zarzutu przez poręczyciela wekslowego winna być więc również najpierw zbadana.

Zgodnie z poglądem przyjętym w orzecznictwie Sądu Najwyższego, które w całości podziela Sąd Rejonowy dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie, awalista (a w tym wypadku poręczyciel S. D.), który udzielił poręczenia na wekslu in blanco, a weksel znajduje się w posiadaniu remitenta, może bez ograniczeń podnosić zarzut niezgodnego z porozumieniem uzupełnienia weksla, powołując się na treść tego porozumienia (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 października 1963 r., sygn. akt II Cr 249/63; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 2007 r., sygn. akt V CSK 323/07). Istotne dla zakresu dopuszczalnych zarzutów poręczyciela jest jednak to, iż poręczyciel wekslowy nie może powoływać się na zarzuty subiektywne, tj. wynikające ze stosunku podstawowego, łączącego dłużnika z wierzycielem. Jest natomiast uprawniony do podnoszenia zarzutów m.in. formalnych wskazujących na to, że weksel nie odpowiada wymogom przewidzianym w art. 101 Prawa wekslowego (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 maja 2005 r., sygn. akt III CK 520/04).

W przedstawionym zatem zakresie zarzuty poręczyciela weksla S. D., opierające się na kwestionowaniu istnienia, a następnie samej zasadności żądanej należności wynikającej ze stosunku podstawowego są zatem niedopuszczalne.

Nie sposób jednak pominąć okoliczności, że kiedy dochodzi do kwestionowania prawidłowości wypełnienia weksla, po wniesieniu zarzutów od nakazu zapłaty, wydanego na podstawie weksla o charakterze gwarancyjnym, spór z płaszczyzny stosunku prawa wekslowego przenosi się na ogólną płaszczyznę stosunku prawa cywilnego. Oznacza to, że strony mogą powoływać się na podstawy faktyczne i prawne wynikające z łączącego je stosunku prawnego, który jest źródłem dochodzonego przez powoda roszczenia cywilnoprawnego, nawet, jeżeli okaże się, że roszczenie wekslowe

nie istnieje (vide uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 1967 r., sygn. akt III CZP 19/66; uchwała połączonych Izb Sądu Najwyższego: Izby Cywilnej oraz Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 24 kwietnia 1972 r., sygn. akt III PZP 17/70).

W myśl art. 10 Prawa wekslowego, jeżeli weksel niezupełny w chwili wystawienia uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosował się do tego porozumienia, chyba że nabył on weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa. Z treści cytowanego przepisu wynika więc, że zarzut wypełnienia weksla in blanco niezgodnie z zawartym porozumieniem może być skuteczny jedynie wobec osoby, która otrzymała weksel bezpośrednio od wystawcy i uzupełniła go albo nabyła weksel in blanco niewypełniony. Ciężar dowodu zawarcia umowy regulującej sposób wypełnienia weksla oraz wypełnienia weksla niezgodnie z umową ciąży na wekslowo zobowiązanym (vide orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 1928 r., sygn. akt I C 2161/27). Jednocześnie podkreślić należy, że skutecznie podniesiony zarzut wypełnienia weksla in blanco niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie powoduje nieważności weksla, jak też nie uchyla w każdym przypadku w całości zobowiązania wekslowego wystawcy, lecz je jedynie ogranicza bądź modyfikuje. Dłużnik będzie odpowiadał nadal, ale wyłącznie w takich granicach, jakie odpowiadają jego woli wyrażonej w porozumieniu wekslowym (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2006 r., sygn. akt V CSK 70/06).

Z chwilą wystawienia weksla in blanco i wręczenia go wierzycielowi następuje zawarcie porozumienia między wystawcą weksla a osobą, której ten weksel zostaje wręczony, określające sposób jego uzupełnienia. Porozumienie takie jest umową zawieraną pomiędzy odbiorcą weksla a wystawcą weksla, do której stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego. Porozumienie podlega regułom interpretacyjnym oświadczeń woli wyrażonym w art. 65 k.c. W myśl tego przepisu w umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu.

W realiach przedmiotowej sprawy wystawiony weksel in blanco (k. 3) miał charakter weksla gwarancyjnego i został złożony u powoda w celu zabezpieczenia roszczeń wynikających z niewykonania lub nienależytego wykonania przez Przedsiębiorstwo Budowlane (...) sp. z o.o. zobowiązań wynikających z umowy nr (...) o udzielenie ubezpieczeniowej gwarancji usunięcia wad i usterek (vide umowa nr (...) o udzielenie ubezpieczeniowej gwarancji usunięcia wad i usterek, k. 112 – 113).

Wynika to z treści powyższych dokumentów, jak i podpisanej przez wystawcę weksla oraz poręczycieli deklaracji wekslowej z dnia 30 maja 2012 roku (k. 4), którzy w konsekwencji wyrazili zgodę na obciążenie ich tym zobowiązaniem wekslowym.

Skoro w przedmiotowej sprawie tekst weksla odpowiada deklaracji wekslowej, to na tej podstawie możliwe było obciążenie pozwanego S. D. obowiązkiem zapłaty zobowiązania wekslowego. Bezsporny jest bowiem fakt, iż skutek niewywiązania się przez Przedsiębiorstwo Budowlane (...) sp. z o.o. z terminowej zapłaty na rzecz powoda poniesionych przez niego kosztów z tytułu gwarancji usunięcia wad i usterek powstałych w trakcie inwestycji prowadzonej w Gminie G., spowodował w ostateczności, iż remitent złożony przez Przedsiębiorstwo Budowlane (...) sp. z o.o. na zabezpieczenie przyszłych roszczeń weksel in blanco wypełnił. Tym samym strona powodowa udowodniła, iż przedmiotowy weksel zabezpieczał zapłatę zobowiązania pozwanego wobec powodowej spółki. Ponadto weksel zgodnie z porozumieniem wynikającym z deklaracji wekslowej mógł być wypełniony na sumę odpowiadającą zadłużeniu łącznie z odsetkami, prowizją i kosztami wynikającymi z powyższej umowy. Takie oznaczenie sumy wekslowej określało zatem jej górną granicę.

Powód – pełniąc funkcję gwaranta, był pozbawiony możliwości badania stanu faktycznego będącego podstawą zgłoszenia żądania zapłaty. Obowiązkiem gwaranta, co wynika z umowy gwarancji, jest bowiem zapłata w terminie 30 dni od dnia złożenia przez beneficjanta gwarancji pisemnego żądania wypłaty, kwoty stanowiącej sumę gwarancyjną, jeśli spełnione są wymogi formalne przewidziane w treści gwarancji i spełniony jest jej cel. Dokonanie zapłaty wobec złożenia skutecznego żądania spowodowało więc powstanie roszczenia regresowego i odpowiedzialność solidarną pozwanego S. D. jako poręczyciela.

Jedynie na marginesie wypada zauważyć, iż pozwany zgodnie z art. 493 § 1 zd. 2 k.p.c. miał obowiązek przedstawić wszystkie zarzuty przeciwko żądaniu pozwu oraz wszystkie okoliczności faktyczne i dowody na ich potwierdzenie w piśmie stanowiącym zarzuty od nakazu zapłaty.

Tym samym nie ulega wątpliwości, że ciężar dowodu, iż weksel in blanco wypełniono w sposób sprzeczny z porozumieniem spoczywa na dłużniku wekslowym, który zarzut podniósł. W związku z zakwestionowaniem prawidłowości uzupełnienia weksla przez S. D., powód – wierzyciel został zobowiązany do ustosunkowania się do twierdzeń i okoliczności podniesionych w zarzutach (k. 89). Bez tego nie sposób byłoby bowiem wykazać zgodności sumy wekslowej z porozumieniem (vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 28 października 2011 r., sygn. akt VI Ca 546/11; wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 9 marca 2011 r., sygn. akt I Aca 122/11). Podniesienie przez dłużnika zarzutów wynikających ze stosunku cywilnego łączącego strony zmusza z kolei wierzyciela – w celu ich zwalczenia – do powoływania się na okoliczności faktyczne dotyczące tego stosunku oraz na przepisy prawne ten stosunek normujące. W ten sposób z płaszczyzny stosunku prawa wekslowego, na którym oparty był pozew w postępowaniu nakazowym, przenosi się na płaszczyznę stosunku prawa cywilnego. Ten ostatni bowiem stosunek rozstrzyga o tym, czy i w jakim zakresie istnieje po stronie dłużnika zobowiązanie wekslowe zaciągnięte wobec wierzyciela w celu zabezpieczenia wiarygodności cywilnej. Omawianą łączność wyjaśnił Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 7 stycznia 1967 r., sygn. akt III CZP 19/66. Wynika z niej swoisty priorytet stosunku „podstawowego” wobec stosunku wynikającego z weksla gwarancyjnego. Właśnie ta możliwość obrony pozwanego w postępowaniu nakazowym jest przejawem tego priorytetu. Podniesienie przez pozwanego S. D. zarzutów ze stosunku „podstawowego” zobowiązuje powoda do złożenia oświadczenia co do nich (art. 210 § 2 k.p.c.). Oświadczenie to – siłą rzeczy – polega na przytoczeniu dalszych faktów dotyczących stosunku „podstawowego” i uzasadniających, w związku z odpowiednimi przepisami prawa cywilnego, roszczenie cywilnoprawne z tego stosunku.

Strona powodowa swoim obowiązkiem dowodowym sprostała i w odpowiedzi na zarzuty pozwanego w piśmie z dnia 13 grudnia 2013 roku (k. 96 – 100) złożyła oświadczenie, zawierające przytoczenie faktów dotyczących stosunku podstawowego i uzasadniających roszczenie cywilnoprawne z tego stosunku.

Treść pozwu świadczy o tym, że strona powodowa w uzasadnieniu żądania wskazała na zabezpieczającą funkcję weksla in blanco (k. 3), dołączyła również deklarację wekslową dłużnika wekslowego (wystawcy i podpisanych na niej poręczycieli – k. 4) oraz kierowane do tych dłużników zawiadomienia o wypełnieniu weksla niezupełnego i wezwania do zapłaty (k. 5 – 7). Analiza dołączonej do niego deklaracji wekslowej pozwala na jednoznaczne ustalenie stosunku podstawowego stanowiącego pierwotne źródło zgłoszonego roszczenia (a mianowicie istnienia umowy o udzielenie ubezpieczeniowej gwarancji usunięcia wad i usterek). Można zatem stwierdzić, że już w pozwie oparto żądanie zapłaty na dwóch podstawach faktycznych i prawnych, tj. wystawieniu weksla i zawarciu umowy o udzielenie ubezpieczeniowej gwarancji usunięcia wad i usterek. Takie konstruowanie pozwu nie budzi zasadniczych wątpliwości (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 marca 2007 r., sygn. akt I CSK 495/06). (...) sp. z o.o. ze wskazanych tytułów w ostatecznym rozrachunku wyniosły zgodnie ze stanowiskiem strony powodowej kwotę 19.467,00 złotych.

Ubocznie należy jedynie podnieść, iż o zadłużeniu pomiędzy pozwanymi a powodową spółką świadczy również korespondencja kierowana do niej przez Wójta Gminy G. (k. 115 – 119), jak i dołączona doń dokumentacja (k. 120 – 152). Nie może zatem skutecznie S. D. podnosić braku istnienia zaległości w spornej kwocie, a nadto zasadności jej dochodzenia.

Pozwany nie zgłosił żadnych wniosków dowodowych, jego stanowisko procesowe ukierunkowane było na wytykanie powodowi braków w wykazaniu dochodzonego roszczenia. Ponieważ – jak wskazano – na powodzie nie spoczywał obowiązek wykazania swych roszczeń, skoro dochodził ich z weksla, zarzuty pozwanego dotyczące niewykazania przez powoda zasadności jego roszczenia były chybione i nie mogły doprowadzić do oddalenia powództwa.

Reasumując powodowa spółka w pozwie o zapłatę wskazanej kwoty powołała się na fakt wystawienia weksla in blanco oraz pośrednio na zawartą między stronami umowę o udzielenie ubezpieczeniowej gwarancji usunięcia wad i usterek. Dołączając do pisma z dnia 13 grudnia 2013 roku szereg dokumentów wskazujących na zasadność wystąpienia z

przedmiotowym roszczeniem, umożliwiła tym samym przeprowadzenie szczegółowej oceny rzeczywistych zobowiązań pozwanego Przedsiębiorstwa Budowlanego (...) sp. z o.o., co z kolei dało możliwość ustalenia, iż wystawiony weksel in blanco stanowił zabezpieczenie niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązań wynikających z powyższych dokumentów. Pozwany poręczyciel – S. D. kwestionując sumę wekslową i podnosząc, iż wiarygodność nie istniała w dacie wypełnienia weksla, nie przedstawił na to żadnych dowodów, a to na nim spoczywał ciężar udowodnienia, że roszczenie wierzyciela ze stosunku podstawowego w całości lub w części nie istnieje.

Chybiony okazał się również zarzut pozwanego jakoby nie ponosił on jakiegokolwiek odpowiedzialności z tytułu umowy o udzielenie ubezpieczeniowej gwarancji usunięcia wad i usterek uzasadniającej wystąpienie przeciwko niemu z żądaniem.

W tym miejscu wskazać należy, iż zobowiązanie poręczyciela wekslowego – jak wyjaśnił Sąd Najwyższy – jest zawsze zobowiązaniem wekslowym, a więc cechuje się abstrakcyjnością i bezwarunkowością (vide uchwała Sądu Najwyższego z dnia 31 maja 1994 r., sygn. akt III CZP 75/94). Tym samym zobowiązanie osoby podpisanej na wekslu jest samodzielne, a odpowiedzialność wszystkich dłużników solidarna. Poręczenie wekslowe w systemie obowiązującego prawa jest instytucją całkowicie odrębną od poręczenia cywilnego. Specyficzna jest także akcesoryjność awalu. Ma ona znaczenie jedynie formalne – byt prawny poręczenia nie zależy bowiem w gruncie rzeczy od istnienia zobowiązania dłużnika głównego, lecz od istnienia podpisu na wekslu. Tym samym odpowiedzialność poręczyciela wekslowego jest samodzielna materialnie, niesubsydiarna, solidarna i w ograniczonym jedynie stopniu zależna od zobowiązani głównego. Wynika to z podkreślanego w literaturze formalnego, skryptycznego i abstrakcyjnego charakteru zobowiązania wekslowego. Instytucja awalu służy przede wszystkim ochronie interesu wierzyciela. Awalista nie zobowiązuje się względem osoby, za którą poręczył, lecz względem jej wierzyciela. Zobowiązanie poręczyciela wekslowego – w myśl art. 32 Prawa wekslowego – jest ważne, chociażby nawet zobowiązanie, za które poręcza, było nieważne z jakiegokolwiek przyczyny z wyjątkiem wady formalnej zdolności wekslowej.

Pozwany nie ma również racji wskazując, iż sporny weksel został wystawiony w dacie „30 maja 2017 roku”, a jako miejsce płatności weksla wskazano (...) (W.).

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż przyjmuje się, że data wystawienia weksla jest to wskazana na wekslu data, w której weksel został podpisany przez wystawcę. W przypadku weksla niepełnego in blanco, zobowiązanie powstaje jednak już z chwilą złożenia na nim podpisu, a nie dopiero od chwili uzupełnienia weksla (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2003 roku, sygn. akt I CKN 434/01). Datą wystawienia weksla in blanco jest zatem data złożenia na nim podpisu przez wystawcę.

Utrwalone w tym zakresie orzecznictwo Sądu Najwyższego przewiduje jednak, że nie powoduje nieważności weksla umieszczenie na nim nieprawdziwej daty wystawienia, tj. wcześniejszej lub późniejszej niż faktyczna data złożenia podpisu przez wystawcę (vide orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 4 maja 1928 roku, sygn. akt I C 474/27).

Rzekoma rozbieżność ujawniona przez pozwanego i podniesiona w złożonych zarzutach w ocenie Sądu nie skutkuje nieważnością weksla. Dokonane przez Sąd oględziny przedmiotowego dokumentu prowadzą do jednoznacznego wniosku, iż na wekslu naniesiona została data „30 maja 2012 roku” jako data jego wystawienia. Przyjęcie terminu wskazanego przez S. D. nie dość, że pozostaje w sprzeczności z niebudzącym żadnych wątpliwości zapisem, to podkreślenia wymaga, iż weksel ten został wystawiony w dniu zawarcia umowy o udzielenie ubezpieczeniowej gwarancji usunięcia wad i usterek, to jest właśnie 30 maja 2012 roku. W ocenie Sądu jako nielogiczne jawi się więc zaopatrzenie weksla odległą datą przyszłą, tym niemniej, iż jako datę jego płatności wskazano „29 kwietnia 2013 roku”.

Zgodnie ze stanowiskiem doktryny z punktu widzenia prawa wekslowego data wystawienia weksla oprócz tego, że musi ona być wskazana w sposób dokładny, musi być ona jednocześnie datą różną od daty płatności weksla oraz musi być ona datą wcześniejszą, co zdaje się być niewątpliwym w analizowanym stanie faktycznym. Tylko bowiem w przypadku złamania wskazanych wymogów weksel należałoby uznać za nieważny (vide Komentarz do Prawa wekslowego i czekowego pod red. Marka Czarneckiego i Lidii Bagińskiej, Warszawa 2000 r., str. 121).

Data wystawienia weksła ma kluczowe znaczenie dla oceny czy osoba, która podpisała weksel była zdolna wekslowo do skutecznego zaciągnięcia zobowiązania wekslowego w chwili składania podpisu i wydania weksła oraz ustalenia, jakie prawo jest właściwe dla ustalenia stosunku wekslowego w przypadku zmiany prawa po wystawieniu weksła. Ponadto data wystawienia weksła ma znaczenie dla określenia rocznego terminu do przedstawienia do przyjęcia weksła płatnego w pewien czas po okazaniu, terminu płatności weksła w pewien czas do dacie, dla określenia rocznego terminu, w którym weksel płatny za okazaniem powinien być przedstawiony do zapłaty, terminu początkowego, od którego należy liczyć odsetki, jeśli nie oznaczono innego terminu w przypadku zastrzeżenia oprocentowania, jak również, przy ocenie zdolności do zaciągnięcia zobowiązania przez wystawcę, np. w razie upadłości wystawcy.

Pozwany podnosząc zarzut nieważności weksła nie przywołał wystąpienia żadnej ze wskazanych powyżej okoliczności, a w szczególności nie kwestionował posiadania własnej zdolności prawnej, ani zdolności wekslowej podnosząc jedynie na poparcie swoich twierdzeń, iż sporna data wskazuje rok „2017”.

Analogicznie ocenić należało podniesiony przez pozwanego fakt określenia miejsca płatności weksła jako (...) (W.). Analiza zapisów naniesionych na sporny weksel nie budzi jakichkolwiek wątpliwości, iż jako miejsce płatności weksła wskazano W., ul. (...), a znajdujące się w rubryce „miejsce płatności weksła” słowo (...) stanowi tylko i wyłącznie fragment firmy, pod którą działa powodowa spółka (... Towarzystwo (...)).

Mając na uwadze powyższe rozważania i na podstawie powołanych powyżej przepisów Sąd Rejonowy dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie orzekł jak w części dyspozytywnej wyroku. Z punktu widzenia bowiem rozkładu ciężaru dowodu Sąd ten doszedł do przekonania, iż strona powodowa uczyniła zadość wymaganiom prawa, natomiast na stronie pozwanej ciążył obowiązek dochowania należytej staranności w wykazaniu zasadności swojego stanowiska dokumentami załączonymi do zarzutów od nakazu zapłaty, czego jednak nie dopełniła.